

مرلوط سيلابي ٺڪ ۽ موافقت پروجيڪٽ (IFRAP)

اڄ ڪينال نا مختلف رڻڇاڻا دو (02) عدد وڃي روڊ بڙج (VRBs) نا تعمير

(Package-V)

انتظامي خلاصو

1- پروجيڪٽ ناپس منظر

بلوچستان پاڪستان نا رقبو نا حساب ۽ سب سب ڪران صوبو انت، وٽ آبي ڪمي ۽ موسميائي تبديلي نا اثرات ۽ ملڪ نا زيات متاثره علائقو آڻي ڏيڻ ۽ شمار بيت- ڪمزور آبپاشي بنيادي ڏهانچي، خشڪ موسم ۽ دور دراز وڃي آباديائي سبب ۽ صوبو خشڪ سالي ۽ سيلاب دونو نا خطر ۽ روبرو انت- 2022 نا تنبا ڪن مون سون سيلاباں ڏيڻ، آبپاشي نظام ۽ سيلابي تحفظ نا بنيادي ڏهانچي ۽ ڪران نقصان رستن، روزگار متاثر ڪرت، فصل تنبا ڪرت ۽ وڃي آباديائي حفاظت ۽ خطر پيدا ڪرت-

اي صورتحال نا رد عمل ۽ حڪومت پاڪستان عالمي بينڪ نا مالي معاونت ۽ مزلوط سيلابي ٺڪ ۽ موافقت پروجيڪٽ (IFRAP) شروع ڪرت- اي پروجيڪٽ بلوچستان ۽ 2022 نا سيلاب پسان بازسازي، ٺڪ نا زيادتي ۽ ذريعو معاش نا تنوع نا وسيع تر پروگرام نا حصو انت- IFRAP نا مقصد صوبو نا آب ۽ سيلابي انتظامي نظام نا بحالي ۽ مضبوطي، زرعي پيداوار نا اضافو، ۽ بنيادي ڏهانچي نا منصوبو بندي ۽ نفاذ ۽ موسميائي ٺڪ شامل ڪرگ انت-

ابتدائي طور ۽ IFRAP نا PC-I ۽ 55 ذيلي پروجيڪٽ شامل انت- ابتدائي مسرو ۽ ۽ بيت (20) ذيلي پروجيڪٽ عالمي بينڪ نا Project Appraisal Document (PAD) ۽ ڊيگهه اختياري معيار ۽ پورا نه انت، لهندا ايشا پروجيڪٽ ۽ ڪون خارج ڪرنگ انت، ۽ باقي سي وڃ (35) ذيلي پروجيڪٽ تفصيلي ڏيڙائن نا خاطر منتخب ڪرنگ انت-

اي سي وڃ (35) منتخب ذيلي پروجيڪٽ بلوچستان نا 19 ضلعي اندر واقع انت، جن ۽ آواران، لسبيلو، حب، نصيرآباد، جعفرآباد، صحبت پور، جھل ڳسي، بهرائي، موسيٰ خيل، سي، ڪچهي، قلعه سيف الله، پشين، زيارت، قلات، مستونگ، خاران، نوشڪي ۽ واشڪ شامل انت- پورٽ فوليو ۽ 11 ڏيڻ/ذخيره آب ڏهانچي، 11 دائمي/سيلابي آبپاشي اسڪيم ۽ 13 سيلابي تحفظ ڏهانچي شامل انت، ڪه اناني تيره پيڪيج ۽ تقسيم ڪرنگ انت- ضلع صحبت پور ۽ اڄ ڪينال نا مختلف رڻڇاڻا دو (02) عدد Village Road Bridges (VRBs) نا تعمير IFRAP نا Package-V نا ڪي ذيلي پروجيڪٽ انت- اسي نا مقصد مقامي رابطو بهتر ڪرگ، ڪينال نا آڀار محفوظ رسائي يقيني ڪرگ، ۽ مقامي آبادي، زرعي علائقو ۽ متعلقه بنيادي ڏهانچي ۽ سيلابي رڪاوٽ ۽ موسمي رسائي نا مشڪلاتي مقابلو ۽ زياده ٺڪ دار ڪرگ انت-

ذيلي پروجيڪٽ نا مقام گوئھ رسول بخش، گوئھ عبدالرؤف خان، گوئھ خان ۽ گل شير نا نزديڪ 28°13'31"N، 68°41'29.40"E ۽ واقع انت- پروجيڪٽ نا بهيتر علائقو نا زير ۽ غير مستحڪم دريائي رسوبات پڌرت، جن ۽ مٽي، سلت، ريت ۽ بجلي شامل انت- اي رسوبات دريائي سنڌ ۽ ايش نا معاون نالو آڻي بهاءُ ۽ جمع ٻوٽگ انت- اي مواد هموار تا ڪم ڏهلوان ميدان تشڪيل ڏنت ڪه مون سون بارشاں دوران سيلاب ۽ سطحي بهاءُ ۽ سخت حساس انت- اي ذخائر عام طور ۽ ڏهيا، مسام دار ۽ مختلف موٽائي والا انت، ڪه بائيڊروڪ ڏهانچي آڻي رساءُ ۽ بنياد نا ڏيڙائن ۽ اثر ڪنت-

پروجيڪٽ نا اهم مقصد

- مقامي آباديائي خاطر اڄ ڪينال نا آڀار محفوظ ۽ قابل اعتماد رابطو بهتر ڪرگ-
- زرعي اراضي، بازار، صحت ۽ تعليمي سهولتائي رسائي آسان ڪرگ-
- زياده بهاءُ ۽ سيلابي حالت ۽ محفوظ گزرگاهه يقيني ڪرگ ۽ موسميائي ٺڪ نا زيادتي ڪرگ-

• ضلع صحبت پور نا آبادیانی سماجی ء اقتصادی ترقی ء نقل و حرکت ء مدد دیگ۔

تمام مجوزہ تعمیراتی کارپیلے ء متاثرہ علاقہ آنی حد ء محدود پوسنت ء پروجیکٹ کے محفوظ علاقہ، دہلی خطہ یا ماحولیاتی حساس مقام ء گوں نکر نہ کنت۔

2۔ ماحولیاتی ء سماجی انتظامی منصوبہ (ESMP) نا مقصد

ماحولیاتی ء سماجی انتظامی منصوبہ (ESMP) عالمی بینک نا Environmental and Social Framework (ESF), Environmental and Social Commitment Plan (ESCP) ء متعلقہ قومی ء صوبائی ماحولیاتی قانونانی مطابق تیار کرتگ انت۔ ESMP پروجیکٹ نا منصوبہ بندی، تعمیر ء عملی مرحلہ ء ممکنہ ماحولیاتی ء سماجی خطرہ آنی شناخت، تدارک ء نگرانی نا خاطر یک عملی فریم ورک فراہم کنت۔ اش نا بنیادی مقصد اش انت:

• 1۔ VRBs نا تعمیر ء وابستہ ماحولیاتی ء سماجی اثرات نا مؤثر انتظام ء تدارک یقینی کرگ۔

• 2۔ عالمی بینک نا Environmental & Social Standards (ESS 1 تا 10) نا پابندی ء فروغ دیگ۔

• 3۔ تعمیراتی ء عملی مرحلہ ء کارکن ء نزدیک آبادیانی پیشہ ورانہ صحت، حفاظت ء بہبود نا بہتری کرگ۔

• 4۔ مؤثر مشاورت ء شکایت ازالہ نظام نا ذریعہ ء متعلقہ فریقانی شرکت ء شفافیت برقرار داشتگ۔

• 5۔ اُچ کینال نا پلانی بنیادی ڈھانچہ نا طویل مدتی پائیداری، موسمیاتی کچک ء محفوظ آپریشن یقینی کرگ۔

ESMP ٹینڈر ء معاہداتی دستاویزانی حصہ پوسنت تاکہ تعمیراتی ٹھیکیدار (CC) ء تعمیراتی نگرانی مشیر (CSC) ماحولیاتی ء سماجی پابندیانی تقاضہ ء اپنے ذمہ داریانی اندر مکمل طور ء شامل کنت۔

3۔ قانونی ء پالیسی فریم ورک

ESMP زیر نا قانون، پالیسی، معیار ء رہنما اصولانی روشنی ء تیار کرتگ انت:

• عالمی بینک نا Environmental and Social Standards (ESS 1 تا 10)، جن ء خطرہ انتظام، محنت ء کام نا حالات، آلودگی نا روک تھام، کمیونٹی صحت ء حفاظت، حیاتیاتی تنوع ء متعلقہ فریقانی شمولیت شامل انت۔

• IFC ء World Bank Group نا Occupational Health and Safety Guidelines۔

• Pakistan Environmental Protection Act, 1997 ء Balochistan Environmental Protection Act, 2012۔

• National Environmental Policy, 2005, National Conservation Strategy, Pakistan Climate Change Act, 2017۔

• ء National Disaster Management Act, 2010۔

• حیاتیاتی تنوع، موسمیاتی تبدیلی، محنت معیار ء ثقافتی ورثہ نا متعلقہ بین الاقوامی معاہدات جن ء پاکستان فریق انت۔

4۔ ماحولیاتی ء سماجی بنیادی صورتحال

”ضلع صحبت پور ء اُچ کینال نا مختلف ریچاں دو (02) عدد VRBs نا تعمیر“ نا ذیلی پروجیکٹ نیم شک علاقہ ء واقع انت، جہاں نباتاتی احاطہ کم، زمین ہموار ء موسم ء موسمی تبدیلی پدرت۔

ارضی حالت عام طور ء ریتی ء سلیٹی دریائی مٹی ء مشتمل انت۔ زیر زمین آب نا دستیابی محدود انت ء مختلف مقامات اش نا معیار فرق کنت۔ علاقہ اُچ کینال نا آبپاشی ء متاثر انت ء ایذا زراعت ء مالداری ء مٹی ذریعہ معاش موجود انت۔

پروجیکٹ نا زیر اثر علاقہ یا اش نا نزدیک کے محفوظ ماحولیاتی مسکن، جنگل، دہلی علاقہ یا اہم ثقافتی ورثہ موجود نہ انت۔

سماجی ء اقتصادی لحاظ ء مقامی آبادیان دیسی اتنت ء زیادہ تر زراعت ء مالداری ء انحصار کنت۔ ذیلی پروجیکٹ نا نفاذ ء تعمیراتی مرحلہ ء قلیل مدتی روزگار نا موقع، کینال نا آہار رابطہ نا بہتری، بازار ء بنیادی سہولتانی رسائی نا زیادتی، ء مقامی آبادی نا معاشی ء سماجی بہبود ء بہتری متوقع انت۔

5- اثرات نا جائزہ ء تدارکی اقدام

تعمیراتی ء عملی مرحلہ ء ممکنہ ماحولیاتی ء سماجی اثرات شناخت کرتگ اتنت، جن ء الیش شامل انت:

- تعمیراتی مشینری ء عارضی گروہ وغبار، شور ء فضائی اخراج۔
- تعمیراتی فضلہ ء کھدائی ء ٹنگ اضافی مواد نا تلفی۔
- کارکن ء مقامی آبادی نا صحت ء حفاظت نا خطرہ۔
- تعمیراتی مواد نا نقل و حمل ء عارضی ٹریفک خلل۔
- پروجیکٹ نا خاطر مستقل نقل مکانی یا اراضی نا حصول نا ضرورت نہ بیت۔

اہم تدارکی اقدام الیش انت:

- ٹھیکیدار نا Environmental and Social Management Plan (CESMP) نا نفاذ، جن ء فضلہ، ٹریفک، صحت ء حفاظت ء ہنگامی حالت نا مقام مخصوص انتظامی منصوبہ شامل ہوہنت۔

• Personal Protective Equipment (PPEs)، ابتدائی طبی مدد ء حفاظتی تربیت نا فراہمی۔

• تعمیراتی فضلہ ء مجاز ادارہ آنی ذریعہ ء مقررہ مقام ء محفوظ طریقہ ء تلف کرگ۔

• تعمیراتی کار مکمل ہوگ پسا متاثرہ سطحی بحالی۔

• ماحولیاتی ء سماجی معاملہ آنی مسلسل نگرانی ء رپورٹنگ۔

• متعلقہ فریقانی فعال شمولیت ء کارکن ء مقامی آبادی نا خاطر مؤثر Grievance Redress Mechanism (GRM) نا قیام۔

5.1- مجموعی اثرات

عالمی بینک نا ESS1 نا تقاضہ نا مطابق ”ضلع صحبت پور ء آج کینال نا مختلف رنچاں دو (02) عدد VRBs نا تعمیر“ نا خاطر ممکنہ مجموعی ماحولیاتی ء سماجی اثرات نا جائزہ گیتگ انت۔ جائزہ ء تصدیق بیت کہ ذیلی پروجیکٹ نا اثر پذیری علاقہ ء کسے اہم ہمزبان جاری یا مجوزہ پروجیکٹ موجود نہ انت کہ مجوزہ مداخلت ء گوں ملگ ء نمایاں مجموعی اثر پیدا کنت۔ چونکہ ذیلی پروجیکٹ موجودہ ء زیر انتظام کینال کوہیلور ء منتخب مقاموں دو Village Road Bridges نا تعمیر ء مشتمل انت، لہذا متوقع اثرات مقامی، عارضی ء تجویز کرتگ تدارکی اقدام ء گوں قابل انتظام اتنت۔ مجموعی طور ء کسے منفی مجموعی اثر متوقع نہ انت؛ بلے ذیلی پروجیکٹ مقامی رابطہ نا بہتری، کینال نا آہار محفوظ رسائی، ء گروہ پیش نا آبادیانی سماجی ء اقتصادی سرگرمیانی مدد ء مثبت نتیجہ پیدا کنت۔

6- ادارہ جاتی انتظام

ماحولیاتی ۽ سماجی انتظام Irrigation Department, Government of Balochistan تحت Project Implementation Unit (PIU) ۽ ذریعہ ۽ مربوط ہیئت، ۽ عالمی بینک نگرانی کمنٹ۔ تعمیراتی ٹھیکیدار موقع ۽ ESMP ۽ نافذ کمنٹ، Construction Supervision Consultants (CSC) اش نگرانی کمنٹ ۽ PIU وقت بہ وقت آڈٹ کمنٹ۔

ESMP نا مؤثر نفاذ نا خاطر پروجیکٹ عملہ نا استعداد نا زیادتی، تربیت ۽ آگاہی پروگرام کمنٹ بنت۔ پابندی ۽ رپورٹنگ نا نگرانی نا خاطر مخصوص Environmental and Social Specialist Team تعینات کمنٹ انت۔

7- شکایت ازالہ نظام (GRM)

پروجیکٹ نا تمام دور ۽ کارکن ۽ مقامی آبادی نا تحفظات ۽ شکایتانی ازالہ نا خاطر یک شفاف ۽ آسان رسائی والا Grievance Redress Mechanism فعال ہیئت۔ GRM ۽ Public Complaint Cell، پروجیکٹ مقام ۽ PIU سطح ۽ Grievance Redress Committee (GRC)، ۽ شکایت نا وصولی، جانچ ۽ حل نا خاطر واضح مدت ۽ طریقہ کار شامل ہیئت۔

8- ماحولیاتی ۽ سماجی انتظامی بجٹ

Environmental and Social Management Plan (ESMP) ۽ ماحولیاتی ۽ سماجی تدارکی اقدام، نگرانی نا سرگرمی، ادارہ جاتی مضبوطی، استعداد نا زیادتی، آگاہی پروگرام، پیشہ ورانہ صحت ۽ حفاظت نا اقدام، ۽ بینگمی انتظامی نفاذ نا خاطر ضروری وسیلہ آتی فراہمی شامل انت۔ مؤثر ماحولیاتی انتظام، ضابطہ نا پابندی ۽ مجوزہ ذیلی پروجیکٹ نا پائیدار نفاذ یقینی کرگ نا خاطر مطلوبہ وسیلہ پروجیکٹ نا مجموعی عمل درآمدی فریم ورک ۽ شامل کمنٹ بنت۔

9- نتیجہ

اُچ کینال نا مختلف رسیاں دو (02) عدد Village Road Bridges (VRBs) نا تعمیر ضلع صحبت پور ۽ رابطہ بہتر کرگ، سیلابی ٹپک نا زیادتی، ۽ کمزور مقامی آبادیانی مدد نا خاطر یک اہم مداخلت انت۔ ESMP نا نفاذ ۽ ماحولیاتی، سماجی ۽ پیشہ ورانہ خطرہ مؤثر طور ۽ انتظام ہیئت ۽ تعمیراتی ۽ عملی سرگرمیاں محفوظ، پائیدار ۽ سماجی طور ۽ جامع طریقہ ۽ انجام دیگ بنت۔ ماحولیاتی حفاظتی اقدام، متعلقہ فرقانی شمولیت ۽ موسمیاتی ٹپک دار بنیادی ڈھانچہ نا ڈیزائن ۽ یکجا کرگ ۽، پروجیکٹ بہتر رسائی، مقامی آبادی ۽ زرعی علاقہ آتی حفاظت، سیلابی رکاوٹانی کمی، ۽ بلوچستان ۽ Integrated Flood Resilience and Adaptation Project (IFRAP) نا وسیع تر ٹپک سازی مقصدانی حصول ۽ نمایاں مدد کمنٹ۔